

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Zvolte položku. bakalářské práce z Historie

Autor: Jan Strupek

Název práce a bibliografické údaje: [Klikněte sem a zadejte text.](#)

Autor posudku: Mgr. Pavlína Cermanová, Ph.D.

A) Posouzení obsahu

Definice cílů práce, stanovení výzkumných otázek	výborně
Metodologie práce	výborně
Koncepce a struktura práce	výborně
Práce s prameny	výborně
Schopnost analýzy, interpretace a kritického myšlení	výborně
Invenčnost a původnost	velmi dobře

Pokud je potřeba, zejména v případě hodnocení „neprospěl“ doplňte hodnocení psaným komentářem:

K daným bodům se vyjádřím ve shrnujícím posudku.

B) Posouzení formálních náležitostí

Seznam pramenů a literatury, práce s literaturou	velmi dobře
Poznámkový aparát	velmi dobře
Formální struktura práce	výborně
Stylistická a jazyková úroveň	výborně
Přílohy (pokud jsou)	Zvolte položku.

Pokud je potřeba, zejména v případě hodnocení „neprospěl“ doplňte hodnocení psaným komentářem:

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Práce je dobře strukturovaná, udržuje argumentační linku. Metodologické pasáže a shrnutí existující literatury, s níž autor práce někdy stojí v dialogu, jsou zařazovány postupně v průběhu celé práce (nejsou soustředěny pouze do úvodního pojednání), není to ale na škodu plynulosti textu a argumentační výstavbě. V poznámkovém aparátu občas chybí odkaz na prameny, které autor cituje, občas není jasné, které dílo má na mysli. K otázce použité literatury se vyjádřím v souhrnném posudku.

C) Celkové zhodnocení

1) Celkové shrnutí (povinné, alespoň 500 znaků)

Jan Strupek předložil kvalitní promyšlenou bakalářskou práci na téma obrazů husitských adamtů v soudobých pramenech. Přidrhuje se v ní metodologie, která se prosadila v hereziologickém bádání v posledních desetiletích dvacátého století, kdy v akademickém studiu středověkých herezí převážila metoda dekonstrukce. Ve výzkumu herezí došlo ke kritickému zkoumání pramenů, jež pocházely z represivních akcí vůči heretikům a heretickým sektám, kritickému čtení byly podrobeny také polemiky s heretickými idejemi, byly identifikovány opakující se obrazy v narativech, jejichž tématem byl popis heretické praxe; byla zkoumána označení, jež katoličtí autoři a inkvizitoři používali pro jednotlivé heretické skupiny, jejich proměny a přenosy ze skupiny na skupinu. Výsledky tohoto dekonstrukčního přístupu a analýzy hereziologických diskurzů měly závažné konsekvence pro popis herezí a heretických skupin, mnohdy tyto přístupy vedly k problematizaci a dokonce zpochybnění historicity heretických sekt samotných, včetně jejich rituální praxe.

Jan Strupek na tomto metodologickém pozadí podrobuje analýze několik pramenů, které přinesly svědectví o sektě husitských adamtů. Zvolil si tak téma, které je součástí mimořádně složité a komplexní problematiky výzkumu středověkých herezí. To se v tomto případě zesložituje i tím, jde o téma s relativně malou pramennou základnou a rozsáhlou historiografickou produkcí, zahrnující mnohost interpretací, ovšem žádná z nich není definitivním řešením. Za své základní východisko si autor práce zvolil problematiku „hereziologického klišé“, což se v kontextu komplexní metodologie bádání o herezích a sektách může zdát být příliš limitující redukci. Nicméně to nijak nebrání kvalitní analýze relevantních pramenů. Zejména v práci Lucy Sackville pro svou práci našel i shrnující základ, ze kterého bohatě čerpá poznatky a dokazuje tím svou kapacitu v práci s odbornou literaturou, a to i s cizojazyčnou.

Dosavadní historiografickou produkci Jan Strupek pečlivě mapuje a vyrovnává se s ní v jedné z rozsáhlejších úvodních kapitol. Zde se přirozeně soustřeďuje na česky psanou produkci, otevřeně se ale hlásí k základním zahraničním dílům, které nahlízejí problematiku husitských adamtů prizmatem výše nastíněných metodologických přístupů: zde především kniha Roberta E. Lerner, pojednávající středověkou herezi svobodného ducha, a studie Alexandra Patschovského, dekonstruuující obrazy husitských adamtů v soudobých pramenech. Jan Strupek přebírá přístupy obou autorů, aby si kladl obdobné otázky jako oni. V případě převzetí závěrů Lernerovy analýzy by bylo na místě pečlivější rozlišování, zda mluvíme o herezi svobodného

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

ducha, nebo o sektě svobodného ducha, přičemž v druhém případě se jedná o jednoznačný a Lernerem prokázaný středověký konstrukt (čehož si je Strupek velmi dobře vědom). Zde je možné na okraj podotknout, že časopis *Oliviana* (7/2023) představil soubor studií, zaměřených na posuny v bádání, které před padesáti lety započal Robert Lerner svou knihou o herezi svobodného ducha [Fifty Years of The Heresy of the Free Spirit in the Later Middle Ages (1972-2022)]. Vzhledem k recentnímu vydání této publikace nelze mít ale autorovi práce za zlé, že ji nezohlednil. To není ale případ zásadních studií Herberta Grundmanna, které lze považovat za „zakladatelské“ a mimořádně vlivné pro badatelský směr, který si Jan Strupek vyvolil. Ve své práci Strupek Grundmanna explicitně necituje, odvolává se na něj pouze ve zprostředkovaném svědectví studie Davida Zbírala. A to i přesto, že na jiném místě mluví o „ideálním typu“ heretika, kterýžto termín může teoreticky odkazovat k ideálním typům Maxe Webera, ale i ke Grundmannově studii „Der Typus des Ketzers in mittelalterlicher Anschauung“.

V rámci kapitoly věnované přehledu dosavadního bádání Jan Strupek přinesl v zásadě kompletní přehled česky psaných děl, zohlednil i některé práce zahraniční, zpravidla jednotlivé práce doplnil i kvalitním zhodnocením. Pouze v několika případech se dopouští drobných interpretačních neobratností nebo příliš rychlých soudů. Zde jen pár příkladů: Petr Čornej „neodmítá uznat“ *Rozpravu o českých adamitech* Isaaca de Beausobre, pouze ji analyzuje v rámci kontextu jejího sepsání a konfesní situace jejího autora (s. 16); Josef Dobrovský možná pochyboval o historicitě adamitské sekty, ale jistě tak nečinil v rámci argumentu, že příslušníci sekty „odkládali zcela šat spíše při obřadech, ne úplně“ (s. 17. pozn. 45). Rituální odložení šatu je jednou z typických charakteristik heretického, či později čarodějnického sabatu, jistě tento obraz nemůže být použit v argumentaci podporující pochyby o historicitě sekty; nelze klást na roveň marxistický přístup Josefa Macka v 50. letech 20. století a filosofický marxismus Roberta Kalivody (s. 22-23), atd. Toto jsou ale opravdu pouze drobnosti v jinak kvalitním přehledu literatury.

Po historiografickém úvodu následuje pojednání o vývoji hereziologických klišé od antiky po středověk, po kterém následuje analýza hereziologických klišé v pramenech, jež se týkají adamitské sekty v Kolíně nad Rýnem a procesů se svídnickými bekyněmi. V druhém z uvedených případů by bylo velmi vhodné využít i moderní recentní edice inkvizičních protokolů, již zpracoval Paweł Kras a Tomasz Gałuszka. Strupek se zde inspirativně zamýšlí i nad možnými vlivy, včetně těch, které měly kořeny v antice, jež potencionálně spoluvytvářely obraz středověkých heretických sekt. V případě možných vlivů gnosticizmu by bylo možné doplnit studii Kristy Feigl-Procházkové, „Frei sollen sie sein, die Söhne und Töchter Gottes. Chiliastisches Gerüst, gnostisches Fundament des taborischen Radikalismus?“, publikované v roce 2002.

Dále se již Jan Strupek již věnuje problematice samotných husitských adamitů, kde prokazuje dobrou kompetenci pro analýzu pramenů a kritické přemýšlení o nich. Z výčtu „adamitských“ pramenů, který přebírá od J. J. Jukla, se zaměřuje na několik vybraných textů. Ostatní prameny pouze zběžně charakterizuje, ale kompletní popis pramenného korpusu není stanoveným cílem práce, stručnost je zde zcela na místě. Zastavila bych se pouze u místa, kde Strupek argumentuje, že učení „šaty nejsou nutné“ není obsaženo v dopise, který zaslali v únoru 1421 Mikuláš Biskupec a Jan z Jičína pražským mistrům. Autor práce tento dopis označuje za „dodnes dochovaný“, dle mé znalosti ale dochovaný není. Jaké učení bylo, či nebylo popsáno v dopise, lze tedy vyvodit pouze ze zprávy Vavřincovy Kroniky, popřípadě z odpovědi pražských mistrů, která dochovaná je. Z relevantních pramenů k adamitství si Jan Strupek

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

vybral k analýze traktát *O původu husitů* Ondřeje z Brodu, *Husitskou kroniku* Vavřince z Březové a dva texty z pera Aenea Silvia Piccolominiho. Tyto prameny zevrubně analyzuje, přináší podnětné postřehy a vyvozuje závěry, založené především na komparaci s předešlou hereziologickou písemnou produkcí. Zejména jeho porovnání Vavřincova záznamu s kronikou Jana z Viktringu a Williama z Egmontu přináší překvapivá zjištění. V případě Piccolominiho a zdroje jeho informací o husitských adamitech otevřel autor práce zajímavé otázky pro budoucí bádání.

Jan Strupek ve své bakalářské práci zpracoval nelehké téma a svého úkolu se zhostil výborně a s mimořádnou pečlivostí. Vzhledem k tomu, že si zvolil téma v historiografii poměrně známé a zpracované z mnoha metodologických hledisek, nepřekvapuje, že závěry práce nejsou velkým překvapením. Poukázal ale na několik zatím v bádání nepovšimnutých spojitostí a prokázal, že je schopen kvalitní analýzy diskurzu, kritického čtení pramene, neotřelých nápadů a pečlivé práce se sekundární literaturou. Proto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení jako výborná.

2) Případně navrhovaná témata či otázky k obhajobě

Působení inkvizice v Čechách?

Rozdíl mezi termíny topoi, klišé a stereotyp?

Chápe autor práce hereziologická klišé jako statický nebo dynamický jev?

Co naznačuje, že překladatel Vavřincovy Kroniky byl člen Jednoty bratrské?

3) Závěrečné doporučení

Práci **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou **výborně**

V Praze, dne 28. srpna 2023

Podpis Pavlína Cermanová